

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์ได้พัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม รัฐบาลในปัจจุบันยังส่งเสริมการศึกษาภาคบังคับ จาก ป.1-ป.9(ม.3) เพื่อให้การศึกษาได้ขยายไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการเหลื่อมล้ำชนชั้นทางสังคมระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ จบ ป.6 แล้วไม่มีงานทำเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้เน้นการลงทุนด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงรับคนงานที่เข้าทำงานตั้งแต่ชั้น ม.3 ขึ้นไป ดังนั้น การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญที่จะพัฒนาคน พัฒนาประเทศ และพัฒนาเศรษฐกิจสังคมให้ดีขึ้นได้ ครูในระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในภูมิภาคเป็นผู้หนึ่งที่จะต้องรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอน ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ จะต้องประสบปัญหาอุปสรรคหลายอย่างในการทำงาน ดังนั้นช่วยกำลังใจในการทำงานของครูมัธยมศึกษา จึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานภาระกิจดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจของครู ที่สอนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

5.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการศึกษารั้งนี้ คือครูในระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อสุ่มตัวอย่างแล้วได้ 3 โรงเรียนตามขนาดต่าง ๆ ดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2) โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ 3) โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย์ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 139 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญกำลังใจ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม 2538 โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเอง คือโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์และ โรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย์ ส่วนโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ผู้วิจัยได้เก็บเองเป็นบางส่วนและจ้างผู้ช่วยวิจัยเก็บให้ ได้แบบสอบถามครบทั้งหมด 139 ชุด

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ได้นำมาลงรหัสตัวเลขทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) เพื่อหาระดับขวัญกำลังใจตามเกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chisquare) และศึกษาเปรียบเทียบระดับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยใช้การวิเคราะห์โดย One-way Analysis of Variance เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทั้ง 3 กลุ่ม

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 ระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น

1) ผลการวิจัยโดยรวมองค์ประกอบของขวัญกำลังใจ 8 ประการ พบว่าครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยส่วนใหญ่มีขวัญกำลังใจในระดับสูง

5.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ โดยจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ คือ 1.เพศ 2.อายุ 3.การศึกษา 4.ประสบการณ์การทำงาน 5.ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน 6.ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้ 7.ปัจจัยด้านโอกาสความก้าวหน้าในงาน 8.ปัจจัยด้านศักดิ์ศรีอาชีพในการทำงาน 9.ปัจจัยด้านสวัสดิการในหน่วยงาน 10.ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงาน 11.ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา 12.ปัจจัยด้านการยอมรับจากสังคม โดยการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

1. ปัจจัยด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ ที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ปัจจัยด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ปัจจัยด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ ของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

6. ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

7. ปัจจัยด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

8. ปัจจัยด้านศักดิ์ศรีอาชีพในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8

9. ปัจจัยด้านสวัสดิการในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 9

10. ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 10

11. ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับระดับการขวัญกำลังใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 11

12. ปัจจัยด้านการยอมรับจากสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 12

5.3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผลจากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงาน ปัจจัยด้านสวัสดิการในหน่วยงาน และปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.4.1.1 สำหรับผู้บริหาร

จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ควรดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1) จากการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจมากที่สุด ดังนั้นผู้บังคับบัญชาควรปฏิบัติตนให้มีความยุติธรรม เอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกันเสมอ
- 2) จากการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ รองลงมา นั่นคือครูทุกคนต้องการเพื่อนร่วมงานที่ดี มีความเมตตา กรุณา ซึ่งกันและกัน ได้รับการช่วยเหลือเอาใจใส่จากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี ดังนั้นนโยบายของผู้บริหารควรส่งเสริมกำลังใจให้ครูสามัคคีปรองดองกัน โดยจัดให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนปัญหาซึ่งกันและกัน
- 3) ปัจจัยสภาพการทำงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องสภาพการทำงานเช่น โรงเรียนควรจัดให้มีอาคาร สถานที่พร้อม มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่จะใช้จำนวนเพียงพอตลอดจนสามารถนำมาใช้ได้สะดวก และครูสามารถปฏิบัติงานได้ดีสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างเรียบร้อย
- 4) ปัจจัยด้านศักดิ์ศรีอาชีพในการทำงาน ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของศักดิ์ศรีอาชีพในการทำงาน โดยสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่ชุมชน เช่น เข้าร่วมงาน ประเพณีต่าง ๆ กับชุมชน ร่วมบำเพ็ญประโยชน์กับชุมชน
- 5) ปัจจัยด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน ผู้บริหาร คือผู้อำนวยการของโรงเรียนควรมีความยุติธรรมในการให้พิเศษ 2 ชั้น ควรส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ย้ายและปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น

6) สวัสดิการในหน่วยงาน ผู้บริหารควรให้บริการในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ คือ ค่ารักษาพยาบาล ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตรควรเบิกได้สะดวกรวดเร็ว ควรมีสวัสดิการเงินกู้ยืมในกรณีต่าง ๆ แก่ผู้ได้บังคับบัญชา

7) การยอมรับในสังคม ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญในส่วนการสร้างการยอมรับนับถือ จากนักเรียนจากสังคม

8) จากการศึกษา พบว่าเพศชาย มีขวัญกำลังใจสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า เพศชายมีจิตใจเข้มแข็งกว่าเพศหญิง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ชายมากกว่า ดังนั้นผู้บริหารควรดูแลและเอาใจใส่ผู้ได้บังคับบัญชาทั้งเพศชายและเพศหญิงให้เท่า ๆ กัน โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่าปัจจัยด้านอายุ ประสบการณ์การทำงาน สวัสดิการในหน่วยงาน และปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังนั้นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ควรดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่อไปนี้

9) โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูซึ่งมีอายุมากกว่าขนาดกลาง และขนาดเล็ก เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ตั้งมานาน ดังนั้นผู้บริหารควรเห็นความสำคัญ เช่น การสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูที่มีอายุมาก ๆ โดยการให้สวัสดิการที่ดี มีบ้านพักอาศัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกเรียบร้อย

10) โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนโครงการที่ครูเสนอมา สนับสนุนงบประมาณด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

11) โรงเรียนขนาดกลางมีสวัสดิการในหน่วยงานดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมด้านการบริหารงบประมาณและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ดังนั้นศึกษานิเทศก์ควรให้คำแนะนำตลอดจนจัดสวัสดิการต่าง ๆ แก่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ให้พอเพียง

12) ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาโรงเรียนขนาดกลางมีผู้บังคับบัญชาที่ดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ควรดูแลเอาใจใส่คอยแนะนำตักเตือน หรือช่วยปรับปรุงการทำงานของผู้อำนวยการอยู่เสมอ ๆ จะทำให้ผู้อำนวยการมีขวัญกำลังใจดีและมีประสิทธิภาพในการทำงาน

5.4.1.2 สำหรับผู้ปฏิบัติ

- 1) ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา ควรศึกษาและติดตามปัญหาในการปฏิบัติงานของตนอยู่เสมอ และพยายามชี้แจงเหตุผล ชี้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริหาร ได้รับรู้
- 2) ควรมีการเสนอรูปแบบการทำงานที่ปฏิบัติแล้ว ก่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวม เพื่อเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงการทำงานแก่ผู้บริหารระดับสูง ในการจัดทำเป็นนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานต่อไป
- 3) ครูมัธยมศึกษาควรมีการวางแผนงาน เขียนโครงการที่เสริมสร้างให้เด็กได้เรียนรู้ และแจ้งให้แก่ผู้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติต่อไป
- 4) ครูมัธยมศึกษาควรหมั่นศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและนำความรู้ ทำการเผยแพร่แก่ประโยชน์ส่วนรวมต่อไป

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระดับขวัญกำลังใจ โดยเปรียบเทียบครูมัธยมศึกษากับครูประถมศึกษาของจังหวัดขอนแก่น
2. ควรมีการศึกษาระดับขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอรอบนอกของจังหวัดขอนแก่น
3. ควรมีการศึกษารูปแบบ วิธีการเพิ่มขวัญกำลังใจและปัจจัยที่ทำให้ขวัญดีขึ้น
4. ควรมีการศึกษาผลกระทบของขวัญกำลังใจของครูมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 5) ควรมีการศึกษาระดับขวัญกำลังใจ เปรียบเทียบอาชีพครูกับขวัญกำลังใจอาชีพอื่น ๆ ของ จ.ขอนแก่น
- 6) ควรมีการศึกษาขวัญกำลังใจกับพฤติกรรมการทำงาน ของครูมัธยมศึกษา